

Οι ακροβασίες του Ερντογάν έχουν καταστήσει την Τουρκία εντελώς αβέβαιο εταίρο, όπως εκτιμούν Ευρωπαίοι διπλωμάτες, που θεωρούν ότι ούτε η υπογραφή της ένταξης της Σουηδίας στο NATO από τον Τούρκο Πρόεδρο ούτε και οι διαρροές της τουρκικής κυβέρνησης ότι ζήτησε από τα στελέχη της Χαμάς που βρίσκονται στην Τουρκία να εγκαταλείψουν τη χώρα πείθουν τους Ευρωπαίους και τους Αμερικανούς συνομιλητές του.

Ο Ερντογάν πράγματι υπέγραψε την ένταξη της Σουηδίας στο NATO, αλλά την παρέπεμψε στην Εθνοσυνέλευση για επικύρωση, χωρίς κανείς να γνωρίζει πότε θα ολοκληρωθεί η διαδικασία.

Οι πληροφορίες για απομάκρυνση των στελεχών της Χαμάς από την Τουρκία παραμένουν συγκεχυμένες, ενώ ο επικεφαλής της Διεύθυνσης Επικοινωνίας της τουρκικής προεδρίας Φαχρετίν Αλτούν τις διέψευσε με ανάρτησή του στα social media, η οποία μάλιστα ήταν μόνο στα αραβικά.

Του **ΘΑΝΑΣΗ Κ. ΤΣΙΤΣΑ**
Ανταπόκριση, Νέα Υόρκη

■ **ΔΥΣΦΟΡΙΑ** και εκνευρισμό προκαλεί στην κυβέρνηση Μπάιντεν η πολιτική εξισορρόπηση που προσπαθεί να ακολουθήσει ο Τούρκος Πρόεδρος **Ρετζέπ Ταγίπ Ερντογάν** απέναντι στη Χαμάς και στη Δύση, μετά την επίθεση της τρομοκρατικής οργάνωσης στο Ισραήλ στις 7 Οκτωβρίου.

Η Τουρκία έχει μπει στο μικροσκόπιο της Ουάσιγκτον αναφορικά με τη σχέση που έχει με τη Χαμάς και τη στήριξη που της έχει προσφέρει. Σε αντίθεση με τις περισσότερες δυτικές χώρες, η Τουρκία δεν θεωρεί τη Χαμάς τρομοκρατική οργάνωση. Οι δεσμοί μεταξύ του τουρκικού και του παλαιστινιακού ισλαμιστικού κινήματος σφυρηλατήθηκαν τη δεκαετία του '70, μέσω του **Νετμετίν Ερμπακάν**, ενός από τους πολιτικούς «πατέρες» του σημερινού Προέδρου. Οι καιροί, όμως, αλλάζουν και η Τουρκία, απομονωμένη και οικονομικά αποδυναμωμένη, φαίνεται να στρέφεται τους τελευταίους μήνες διπλωματικά προς τους γείτονές της, ιδίως προς το Ισραήλ.

Ο Αμερικανός Πρόεδρος **Τζο Μπάιντεν**, ο οποίος κρατά απόσταση από τον Ερντογάν, του έχει καταστήσει σαφές ότι θα ήταν πρόθυμος να εμπλακεί στις διαπραγματεύσεις που βρίσκονται σε εξέλιξη για την απελευθέρωση των ομήρων της Χαμάς, εάν η χώρα επικύρωνε την ένταξη της Σουηδίας στο NATO. Την περασμένη Δευτέρα, ο Ερντογάν κατέθεσε επίσημα στο τουρκικό Κοινοβούλιο το πρωτόκολλο ένταξης της Στοκχόλμης στο NATO, αλλά λίγες ώρες νωρίτερα είχε δώσει το «παρών» σε ένα μεγάλο συλλαλητήριο για τη Γάζα στην Κωνσταντινούπολη.

Αίφνης, την περασμένη Τετάρτη, ο Ερντογάν ακύρωσε όλα τα προγραμματισμένα ταξίδια του στο Ισραήλ και χαρακτήρισε τη Χαμάς «απελευθερωτική οργάνωση που προστατεύει τα εδάφη της». Ο Τούρκος Πρόεδρος αναφέρθηκε στη συνέχεια στον Ισραηλινό πρωθυπουργό και στη συνάντησή τους τον περασμένο Σεπτέμβριο στη Νέα Υόρκη. «Εδώσα τα χέρια με αυτόν τον άνθρωπο, είχαμε καλές προθέσεις, αλλά μας εξαπάτησε. Οι σχέσεις θα μπορούσαν να είναι διαφορετικές, αλλά αυτό δεν θα συμβεί πια, δυστυχώς», δήλωσε, για να επιτεθεί εν συνεχεία «στις δυτικές δυνάμεις», σημειώνοντας: «Το γεγονός ότι αυτοί που κινητοποίησαν τον κόσμο υπέρ της Ουκρανίας δεν μίλησαν κατά των σφαγών στη Γάζα είναι το πιο κραυγαλέο δείγμα της υποκρισίας τους».

Η δημόσια αποκήρυξη του Ισραήλ από τον Ερντογάν δεν θα μπορούσε να έχει καλύτερο συγχρονισμό με την καταγγελτική επιστολή που έστειλε στον υπουργό Εξωτερικών **Αντονι Μπλίνκεν** μια ομάδα Αμερικανών βουλευτών, οι οποίοι ζήτησαν οι ΗΠΑ να ασκήσουν πίεση στην Τουρκία προκειμένου να σταματήσει να στηρίζει τις τρομοκρατικές δραστηριότητες της Χαμάς. Στην επιστολή τους οι βουλευτές περιγράφουν τη διπλωματική, πολιτική, οικονομική και υλικοτεχνική υποστήριξη που η Αγκυρα έχει προσφέρει τα τελευταία χρόνια στη Χαμάς, υποστηρίζοντας ότι οι ΗΠΑ έχουν το ηθικό αλλά και το στρατηγικό καθήκον να χρησιμοποιήσουν κάθε διαθέσιμο εργαλείο για να αποκόψουν την τρομοκρατική οργάνωση από τις βασικές πηγές ενίσχυσής της. Οι Αμερικανοί νομοθέτες πιστεύουν ότι είναι ασυγχώρητο για μια νατοϊκή χώρα να μην ευθυγραμμίζεται σε ένα τόσο σοβαρό θέμα με τα άλλα μέλη της Συμμαχίας, προτρέποντας έτσι τον Αντ. Μπλίνκεν να απατήσει από την Τουρκία να ενεργήσει άμεσα και χωρίς αστε-

Οργή και εκνευρισμός στις ΗΠΑ

Η Τουρκία έχει μπει στο μικροσκόπιο της Ουάσιγκτον αναφορικά με τη σχέση που έχει με τη Χαμάς και τη στήριξη που της έχει προσφέρει

ρίσκους κατά της Χαμάς.

Η στενή σχέση της Τουρκίας με τη Χαμάς είναι οφθαλμοφανής. Η οργάνωση διατηρεί γραφεία στη χώρα, ενώ υψηλόβαθμα στελέχη της, τα οποία έχουν συναντηθεί και με τον ίδιο τον Ερντογάν, έχουν αποκτήσει τουρκικό διαβατήριο και ταξιδεύουν ανενόχλητα. Επίσης, η Τουρκία φαίνεται πως εξοπλίζει τη Χαμάς, καθώς τον περασμένο Ιούλιο οι ισραηλινές Αρχές ανακοίνωσαν ότι κατάσχεσαν 16 τόνους εκρηκτικών υλών τουρκικής προέλευσης, οι οποίες προορίζονταν για τη Γάζα και την κατασκευή ρουκε-

τών. Ολο το προηγούμενο διάστημα πραγματοποιήθηκαν δεκάδες διαδηλώσεις υποστήριξης της Χαμάς και των Παλαιστινίων στην Τουρκία, οι οποίες είχαν την έγκριση των κρατικών Αρχών. Στο πλαίσιο αυτών των συγκεντρώσεων, εκτοξεύθηκαν απειλές και κατά των ΗΠΑ.

Αρχικά, ο Ερντογάν προσπάθησε να εμφανιστεί προσεκτικός σε σχέση με την υποστήριξη της παλαιστινιακής υπόθεσης, αποφεύγοντας παράλληλα να βλάψει τις σχέσεις του με τις ισραηλινές Αρχές, με τις οποίες η Τουρκία ξεκίνησε μια διαδικασία εξομάλυνσης μόλις πριν από λίγους μήνες. Αυτό, όμως, άλλαξε μετά την έκρηξη στο νοσοκομείο Αλ Αχλί της Γάζας στις 17 Οκτωβρίου. Ο Τούρκος Πρόεδρος ύψωσε τη φωνή του, κατηγορώντας τον ισραηλινό στρατό για την τραγωδία και κηρύσσοντας τριήμερο πένθος σε ολόκληρη τη χώρα.

Το προσεχές διάστημα, οι ΗΠΑ και το Ισραήλ αναμένεται να εντείνουν την πίεση προς τον Ερντογάν, ώστε να διακόψει τους δεσμούς του με τη Χαμάς. Κάτι τέτοιο, όμως, δεν πρόκειται να γίνει, αφού ο Ερντογάν δεν θα καταδικάσει ούτε τις θηριωδίες που διέπραξε η οργάνωση στο έδαφος του Ισραήλ. Ο λόγος είναι απλός. Ο Τούρκος Πρόεδρος βλέπει με συμπάθεια τον αγώνα της Χαμάς. Σε ένα tweet που απέστειλε, απευθυνόμενος στον Ισραηλινό πρωθυπουργό **Μπενιαμίν Νετανιάχου**, το 2018, ο Ερντογάν έγραψε: «Η Χαμάς δεν είναι τρομοκρατική οργάνωση και οι Παλαιστίνιοι δεν είναι τρομοκράτες. Είναι ένα κίνημα αντίστασης, το οποίο υπερασπίζεται την παλαιστινιακή πατρίδα ενάντια σε μια δύσμη κατοχή». Αυτή η θέση περιγράφει το πώς οι Τούρκοι ισλαμιστές αντιλαμβάνονται την αραβόισραηλινή σύγκρουση.

Ο Τούρκος Πρόεδρος διακατεχόταν από αντισημιτικές και αντιισραηλινές απόψεις πριν ακόμη αναλάβει πρωθυπουργός στη χώρα του. Με αποκορύφωμα το περιστατικό του «Mani Marmara», οι σχέσεις Τουρκίας - Ισραήλ διαταράχθηκαν σε βαθμό που να μη θυμίζουν σε τίποτα την παλαιότερη περίοδο των ιδιαίτερα στενών διμερών σχέσεων τόσο σε διακρατικό επίπεδο όσο και σε επίπεδο κοινωνίας. Η στάση αυτή της Τουρκίας και η σχέση της με τη Χαμάς καθιστούν την πρόταση του Ερντογάν για την ίδρυση μιας «ανεξάρτητης Παλαιστίνης» και για μια διάσκεψη μεταξύ του Ισραήλ και των Παλαιστινίων, προτείνοντας η Τουρκία να ενεργήσει ως «εγγυητής» οποιασδήποτε μελλοντικής συμφωνίας, μη σοβαρή.

Χαράσσοντας για τέτοια πορεία, ο Ερντογάν για άλλη μια φορά ενεργεί με τρόπο που επιβεβαιώνει τις βαθύτερες υποψίες της Ουάσιγκτον για τις αληθινές του προθέσεις. Καθώς η κυβέρνηση Μπάιντεν συνεχίζει να υποστηρίζει το Ισραήλ μέσω των διπλωματικών προσπαθειών του υπουργού Εξωτερικών Αντ. Μπλίνκεν, ο μόνος σταθμός που έλειψε από την περιοδεία του στην περιοχή είναι η Αγκυρα.

Ο ΥΠΟΥΡΓΟΣ
Εξωτερικών των ΗΠΑ,
Αντονι Μπλίνκεν